

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні» поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14)

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри адміністративного права та процесу від 03 липня 2025 року

Присутні:

кафедра адміністративного права та процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Пастух І.Д. (*головуючий, рецензент*); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Доценко О.С.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартиненко Д.Б.; професор кафедри, доктор політичних наук, професор Співак М.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А.А.; викладач кафедри, кандидат юридичних наук Висотенко Ю.В.; аспірантка заочної форми навчання Боса І.В.

кафедра адміністративно-правових дисциплін ННІПП: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Стрельченко О.Г.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лупало О.А.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Бухтіярова І.Г.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Савранчук Л.Л.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Волох О.К.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Шевчук Г.В.;

кафедра поліцейської діяльності: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г. (*рецензент*);

науково-дослідна лабораторія з проблем протидії злочинності ННІПД: провідний науковий співробітник, доктор юридичних наук, професор Копан О.В.;

відділ організації наукової діяльності: старший науковий співробітник, кандидат юридичних наук Бондар С.В.

Запрошені: доктор юридичних наук, доцент Блажівська Наталія Євгенівна (*науковий керівник*);

Були присутні 5 докторів наук та 11 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки заочної форми навчання кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Національної академії внутрішніх справ.

Слухали:

Аспірантка Боса І.В. доповіла про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обгрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, здобувачкою доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформулювала та обгрунтувала новизну, теоретичне та практичне значення.

В умовах реформаційного сьогодення, триваючих євроінтеграційних процесів усіх без винятку інституцій в Україні сфера надання професійної правничої допомоги також зазнала певних змін, що виявляється в перерозподілі функцій між правовими інститутами, покликаних здійснювати публічно-правову функцію із захисту конституційно гарантованих прав і свобод людини та громадянина. Одним з таких інститутів є адвокатура. Саме тому діяльність законодавця, практиків і наукової спільноти наразі спрямована на пошук нових підходів адміністративно-правового регулювання питань адвокатської діяльності, створення належних умов її здійснення з боку державних інститутів, оскільки роль адвокатури в житті правового суспільства залишається надзвичайно важливою.

Світова спільнота визнає інститут адвокатури професійним об'єднанням незалежних самозайнятих правників, що забезпечують провадження важливого завдання – реалізацію права на захист свобод та інтересів людини й громадянина шляхом надання правової допомоги. Варто зазначити, що для належної реалізації такого завдання необхідна наявність ініціативи й ефективних кроків з боку держави щодо формування належних умов функціонування інституту адвокатури, що своєю чергою підкреслює особливий статус адвоката як особи, яка забезпечує надання професійної правової допомоги.

Адвокатура, слугуючи одним з елементів системи правосуддя, потребує нагального застосування реформаційних заходів, покликаних забезпечити дотримання гарантій адвокатської діяльності з боку державних інститутів. Проте в сучасних умовах, ураховуючи запроваджений на території України воєнний стан, питання щодо створення належних умов і дотримання гарантій функціонування адвокатури лише дискутуються, що засвідчує актуальність теми дослідження.

Отже, необхідність удосконалення теоретичних і практичних напрямів розвитку вказаної проблематики підтверджує актуальність дослідження адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Науково-теоретичним підґрунтям роботи слугували наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних учених, як В. Андрусів, М. Антонович, Н. Бакаянова, М. Баршевський, А. Бірюкова, Т. Варфоломеева, Є. Васьковський, Т. Вільчик, О. Воронова, С. Гончаренко, О. Гуртовий, О. Деханова, М. Єфіменко, Я. Зейкан, С. Іваницький, В. Заборовський, А. Козьмініх, Г. Лазько, С. Логінова, Л. Мелех, М. Михеєнко, Т. Омельченко, О. Панчук, С. Прилуцький, М. Погорецький, Н. Сакара, Г. Світлична, Л. Тацій, Д. Фіолевський, С. Фурса, П. Хотенець, В. Ямковий, О. Яновська та ін. Аналізу теоретичних питань організації та практичної значущості функціонування адвокатури України свої роботи присвятили низка науковців, серед яких можна виокремити праці Н. Аніщук, А. Гаврилова, І. Гловацького, М. Завального, Ю. Загуменної, О. Коваль, Е. Наджафлі, В. Нікітенко, О. Петришина, Д. Сакун, В. Святоцької, О. Святоцького, І. Семенюка, Л. Ткачука, Є. Шкребця та ін.

Однак ураховуючи те, що реформування інституту адвокатури України наразі триває, законодавча база динамічно оновлюється, стан адміністративно-правового регулювання функціонування адвокатури й питання створення належних умов її діяльності потребує постійного дослідження та аналізу з метою окреслення шляхів його вдосконалення та оптимізації.

Метою дисертаційної роботи є комплексне дослідження адміністративно-правових засад створення оптимальних умов функціонування інституту адвокатури в Україні, зокрема з'ясування їх юридичної природи, змістовних компонентів та механізмів втілення, а також опрацювання й обґрунтування науково-практичних пропозицій щодо модернізації відповідного законодавства на основі системного аналізу чинної нормативної бази, практичного досвіду її реалізації та критичного осмислення наукових концепцій, розроблених вітчизняними та іноземними правознавцями.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі основні завдання:

- визначити поняття та особливості публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури як об'єкт адміністративно-правового регулювання, здійснивши їх класифікацію;
- з'ясувати місце адвокатури в системі суб'єктів публічної влади та її правовий статус;

- розкрити правові засади організації здійснення адвокатської діяльності й місце серед них адміністративного законодавства;
- схарактеризувати поняття та сутність адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури;
- визначити суб'єктний склад забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури;
- проаналізувати адміністративні процедури створення належних умов діяльності адвокатури;
- обґрунтувати умови забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності, виокремивши відповідні ознаки;
- висвітлити зарубіжний досвід організації та функціонування органів адвокатури й аргументувати можливості його використання в Україні;
- виокремити напрями адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвоката з боку державних інституцій.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час створення належних умов адміністративної діяльності адвокатури в Україні.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Методологічну основу дисертації становить взаємодоповнювана сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, використання яких сприяло вирішенню сформульованих задач і досягненню мети дослідження.

Діалектичний метод дав змогу сформулювати адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури, встановити сутність публічних правовідносин у досліджуваній сфері (підрозділ 1.1), місце адвокатури в системі публічної влади (підрозділ 1.2), а також здійснити комплексний аналіз і з'ясувати сутність механізму створення належних умов діяльності адвокатури (розділ 2). Метод семантичного аналізу уможливив визначення сутності дефініцій «належні умови діяльності адвокатури», «механізм створення належних умов діяльності адвокатури», «гарантії адвокатської діяльності», «процедури створення належних умов діяльності адвокатури», «суб'єкти забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури» тощо (підрозділи 1.1, 2.1–2.3, 3.1). Порівняльно-правовий метод слугував вихідним пунктом для виокремлення позитивного зарубіжного досвіду стосовно організації та функціонування органів адвокатури (підрозділ 3.2), що дало змогу за допомогою логіко-юридичного методу сформулювати шляхи вдосконалення створення належних умов діяльності адвокатури в адміністративно-правовій площині (розділ 3) з визначенням конкретних напрямів такого вдосконалення з боку державних інституцій (підрозділ 3.3). Метод групування з використанням системно-структурного підходу надав можливість класифікувати джерела правового регулювання діяльності адвокатури (підрозділ 1.3). Застосування методів аналізу та синтезу сприяло виявленню основних проблем, які притаманні досліджуваній сфері, а також розробленню комплексу пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства (підрозділи 3.2, 3.3).

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнена судова практика Верховного Суду України й дані з Єдиного державного реєстру судових рішень, звіти діяльності Комітету захисту прав адвокатів НААУ та Національної асоціації адвокатів України, офіційні інтегровані звіти міжнародних організацій у сфері адвокатури, інтернет-представництва суб'єктів публічної влади, урядового порталу та інших суб'єктів, що залучені до процесу створення належних умов діяльності адвокатури.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертація є однією з перших у вітчизняній науці працею, у якій комплексно розкрито питання адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні. У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

уперше:

- обґрунтовано наповнення створення належних умов діяльності адвокатури як сукупність правових та організаційних заходів із формування та організації діяльності адвокатури як інституту професійного захисту й представництва фізичних та юридичних осіб;

- обґрунтовано наукове трактування адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури як одного з дієвих чинників впливу на ефективність адвокатської системи у сфері надання правової допомоги, а також виокремлено його особливості;

- запропоновано авторське бачення характеристики поняття «гарантії адвокатської діяльності» як елемента правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що становить визначені або санкціоновані державою на рівні закону способи й умови провадження адвокатської діяльності, що забезпечують повноцінну реалізацію професійних і соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;

- визначено предмет правових гарантій адвокатської діяльності, який становлять процесуальні права й обов'язки адвоката, яким кореспондується обов'язок держави забезпечити належні умови діяльності адвоката, а також виокремлено елементи механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності;

удосконалено:

- зміст наукового розуміння публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури, що є об'єктом адміністративно-правового регулювання, та, з огляду на роль суб'єктів публічної влади у створенні цих умов, запропоновано авторське бачення диференціації досліджуваних правовідносин;

- сутнісно-змістове розуміння місця адвокатури в системі органів публічної влади, яке полягає в тому, що адвокатура посідає чільне місце серед суб'єктів державної влади, уповноважених виконувати функцію із захисту прав і свобод людини та громадянина, оскільки, слугуючи елементом приватноправових відносин, адвокатура має публічно-правову складову, яка

наближає її до органів державної влади в питанні досягнення публічного інтересу й захисту інтересів суспільства;

- положення щодо визначення кола суб'єктів забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури як законодавчо визначених державних органів та інших владних організацій, що в межах власних компетенцій забезпечують створення відповідних умов;

- наукове розуміння адміністративних процедур щодо створення належних умов діяльності адвокатури на основі системного аналізу законодавства, ідентифікації можливих складнощів у виконанні адвокатських обов'язків, з визначенням пропозицій щодо оптимізації адміністративних процесів в аспекті юридичної практики;

набули подальшого розвитку:

- результати аналізу правових засад організації здійснення адвокатської діяльності з обґрунтуванням їх місця в адміністративному праві, що відіграє важливу роль у регулюванні діяльності адвокатури та представлене різнорівневими нормативно-правовими актами, ключове місце з-поміж яких посідають спеціалізовані закони й кодифіковані акти;

- визначено напрями адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвоката з боку державних інституцій, які мають реалізовувати ефективні механізми захисту й реалізації прав і гарантій адвокатської діяльності, удосконалити процедури вирішення питання щодо дисциплінарної відповідальності адвоката, імплементувати міжнародні норми й стандарти адвокатської діяльності до національної правової системи;

- наукові положення щодо шляхів удосконалення адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвокатури, зокрема шляхом внесення низки змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI, спрямованих на зростання рівня довіри до інституту адвокатури та вдосконалення процедури функціонування адвокатури в Україні Основні положення і висновки дисертації оприлюднено на науково-практичних конференціях.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Після закінчення доповіді аспірантки присутніми були поставлені наступні питання:

Пастух І.Д.: Що ви розумієте під «правові засади здійснення та організації адвокатської діяльності»?

Відповідь: Дякую за запитання. Запропоновано авторське визначення поняття «правові засади здійснення та організації адвокатської діяльності», згідно з яким це – система нормативно-правових актів і міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України, що врегульовують діяльність і роботу адвокатури як інституції. Визначено, що в правових засадах діяльності адвокатури можна виокремити три рівні: перший – міжнародні стандарти діяльності адвокатури; другий – регіональні акти, що закріплюють основні положення організації адвокатури; третій рівень – національний, у якому

знаходять відображення основи перших двох рівнів. Набула подальшого розвитку теза про те, що національний рівень нормативно-правового забезпечення організації і діяльності адвокатури охоплює три групи нормативних актів: законодавчі акти; підзаконні нормативні акти; локальні нормативні акти.

Лукашенко А.А.: Охарактеризуйте які особливості адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури?

Відповідь: Дякую за запитання. Особливостями адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури визнано такі:

1) нормативно-правова урегульованість діяльності адвокатів, спрямована на забезпечення організації та ефективного функціонування адвокатської системи;

2) наявність системи ліцензування, яка передбачає процес видачі ліцензій адвокатам, зокрема встановлення критеріїв професійної компетентності й етичної поведінки;

3) формування адвокатських палат як самоврядних організацій для захисту прав та інтересів адвокатів, а також контролю за їх діяльністю;

4) установлення етичних стандартів і правил, які регулюють поведінку адвокатів та забезпечують високий ступінь професійної моралі;

5) забезпечення належної фінансової оплати та здійснення систематичних заходів з навчання і підвищення кваліфікації адвокатів як передумова високого рівня їхньої професійної підготовки;

6) наявність механізму вирішення конфліктів і суперечок, пов'язаних з діяльністю адвокатів, зокрема ефективної системи дисциплінарної відповідальності;

7) існування відповідного спектра засобів щодо забезпечення адвокатам доступу до необхідної інформації та ресурсів для ефективного провадження своєї діяльності.

Копан О.В.: Які зміни Ви пропонуєте до вітчизняного законодавства на основі вивчення досвіду зарубіжних країн в контексті ведення адвокатської діяльності?

Відповідь: Дякую за запитання. На підставі результатів вивчення зарубіжного досвіду організації та функціонування органів адвокатури, з метою його використання в Україні запропоновано внести низку змін і доповнень до чинного законодавства, а саме:

– статтю 4 «Принципи та засади здійснення адвокатської діяльності» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI доповнити частиною 5, виклавши в такій редакції:

«5. Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність лише після укладання договору обов'язкового страхування цивільної відповідальності за шкоду, завдану ним під час виконання своїх професійних обов'язків, реалізованих у межах цього Закону»;

– частину 1 ст. 7 «Вимоги щодо несумісності» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI доповнити пунктом 5, виклавши в такій редакції:

«5) будь-які інші види діяльності на платній основі на підставі трудового договору, за винятком наукової та науково-педагогічної роботи»;

– розширити перелік обставин, що позбавляють особу права бути адвокатом, визначених ч. 2 ст. 6 «Адвокат» Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI, шляхом внесення пункту 5 до частини 2 вказаної статті, виклавши в такій редакції:

«5) має прострочену фінансову заборгованість, якщо стосовно неї відкрито провадження в справі про банкрутство або якщо її внесено до реєстру боржників».

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор юридичних наук, професор Блажівська Н.Є., зазначила, що дисертаційне дослідження І.В. Босої присвячене проблемі, що має актуальне теоретичне й практичне значення як для адміністративно-правової науки, так і для процесів розбудови сучасного демократичного суспільства, у якому незалежні, неупереджені правоохоронні органи складають основу механізму захисту прав і свобод людини та громадянина. Відтак, вважаю, що обрана авторкою тема безпосередньо пов'язана з якісно новими підходами до вирішення проблеми адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Авторкою окреслено об'єкт дослідження, яким виступають суспільні відносини, які виникають під час створення належних умов адміністративної діяльності адвокатури в Україні, а також визначено предмет дослідження – адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Варто відмітити серйозний підхід здобувачки до формування емпіричної бази дослідження, основу якої становлять узагальнена судова практика Верховного Суду України й дані з Єдиного державного реєстру судових рішень, звіти діяльності Комітету захисту прав адвокатів НААУ та Національної асоціації адвокатів України, офіційні інтегровані звіти міжнародних організацій у сфері адвокатури, Інтернет-представництва суб'єктів публічної влади, урядового порталу та інших суб'єктів, що залучені до процесу створення належних умов діяльності адвокатури.

Позитивним моментом роботи є вміння здобувачки обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал. Переконливими варто назвати загальні висновки, у яких відображено ступінь розв'язання завдань, визначених у вступі до роботи.

Також позитивно можна відмітити виявлені авторкою послідовність та логіку в розгляді проблеми, всебічне знання предмета дослідження, уміле проведення аналізу нормативно-правових актів та наукової літератури, і головне, вміння формулювати висновки та давати практичні рекомендації з

удосконалення адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

У результаті проведеного дослідження сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

- обґрунтовано наповнення створення належних умов діяльності адвокатури як сукупність правових та організаційних заходів із формування та організації діяльності адвокатури як інституту професійного захисту й представництва фізичних та юридичних осіб;

- обґрунтовано наукове трактування адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури як одного з дієвих чинників впливу на ефективність адвокатської системи у сфері надання правової допомоги, а також виокремлено його особливості;

- запропоновано авторське бачення характеристики поняття «гарантії адвокатської діяльності» як елемента правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що становить визначені або санкціоновані державою на рівні закону способи й умови провадження адвокатської діяльності, що забезпечують повноцінну реалізацію професійних і соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;

- визначено предмет правових гарантій адвокатської діяльності, який становлять процесуальні права й обов'язки адвоката, яким кореспондується обов'язок держави забезпечити належні умови діяльності адвоката, а також виокремлено елементи механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності;

- удосконалено зміст наукового розуміння публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури, що є об'єктом адміністративно-правового регулювання, та, з огляду на роль суб'єктів публічної влади у створенні цих умов, запропоновано авторське бачення диференціації досліджуваних правовідносин;

- сутнісно-змістове розуміння місця адвокатури в системі органів публічної влади, яке полягає в тому, що адвокатура посідає чільне місце серед суб'єктів державної влади, уповноважених виконувати функцію із захисту прав і свобод людини та громадянина, оскільки, слугуючи елементом приватноправових відносин, адвокатура має публічно-правову складову, яка наближає її до органів державної влади в питанні досягнення публічного інтересу й захисту інтересів суспільства;

Представлена дисертація повністю відповідає вимогам, що ставляться до виконання наукових досліджень такого рівня.

Вищевикладене свідчить, що дисертаційне дослідження Босої Ірини Вадимівни на тему: «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні», подане на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», є завершеною науковою працею, яка відповідає всім встановленим вимогам, а її авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Доктор юридичних наук, професор Пастух І.Д. Актуальність дисертаційної роботи не викликає сумнівів. Авторкою досягнуто поставленої мети дисертаційного дослідження, яка полягає в тому, щоб визначити правову природу, сутність, зміст й особливості реалізації адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні, а також формулювання науково-обґрунтованих рекомендацій та пропозицій з удосконалення законодавства в цій сфері на основі комплексного аналізу чинного законодавства України та практики його застосування, теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених.

Дисертація має чіткий зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначеними за змістом дисертації.

У дисертації на підставі комплексного аналізу наукових і нормативно-правових джерел здійснено теоретичне узагальнення й нове розв'язання проблеми створення належних умов діяльності адвокатури в Україні, а також сформульовано пропозиції та рекомендації до вдосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

За своїм характером дисертаційне дослідження є одним з перших монографічних досліджень, у якому здійснено комплексний аналіз сутності та змісту адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні, а також науково-обґрунтовано основні шляхи розв'язання проблемних питань, які пов'язані з удосконаленням адміністративно-правового регулювання формування та реалізації державної політики, що базуються на новітніх наукових поглядах і враховують сучасну політичну ситуацію України в умовах військового стану. За результатами проведеного дослідження авторкою сформульовано низку нових концептуальних теоретичних і практичних положень, наукових висновків, узагальнень та рекомендацій, що відповідають меті та новизні дослідження.

Зокрема, в дисертації уперше: обґрунтовано наповнення створення належних умов діяльності адвокатури як сукупність правових та організаційних заходів із формування та організації діяльності адвокатури як інституту професійного захисту й представництва фізичних та юридичних осіб; обґрунтовано наукове трактування адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури як одного з дієвих чинників впливу на ефективність адвокатської системи у сфері надання правової допомоги, а також виокремлено його особливості; запропоновано авторське бачення характеристики поняття «гарантії адвокатської діяльності» як елемента правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що становить визначені або санкціоновані державою на рівні закону способи й умови провадження адвокатської діяльності, що забезпечують повноцінну реалізацію професійних і соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб; визначено предмет правових гарантій адвокатської діяльності, який становлять процесуальні права й обов'язки адвоката, яким кореспондується обов'язок держави забезпечити

належні умови діяльності адвоката, а також виокремлено елементи механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності.

Необхідно відмітити, що всі зауваження авторкою були враховані після першого рецензування. При вивченні дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено.

Висновок. Дисертаційна робота Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні» є самостійною, завершеною науковою працею, яку виконано за актуальною та практично значущою темою. Робота містить науково обґрунтовані результати, які в комплексі вирішують наукове завдання із дослідження адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури. Дисертація Босої І.В. відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами і доповненнями), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44) та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г. Вивчення дисертації та представлених наукових публікацій авторки засвідчують логічність, повноту і послідовність структури виконаного дослідження, що надало можливість визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та повно проаналізувати задекларовану тему.

У результаті проведеного дослідження авторкою обґрунтовано ряд концептуальних теоретичних та практичних положень, наукових висновків, узагальнень та пропозицій, що відповідають змістовним ознакам наукової новизни. Зокрема, уперше обґрунтовано наповнення створення належних умов діяльності адвокатури як сукупність правових та організаційних заходів із формування та організації діяльності адвокатури як інституту професійного захисту й представництва фізичних та юридичних осіб. Обґрунтовано наукове трактування адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури як одного з дієвих чинників впливу на ефективність адвокатської системи у сфері надання правової допомоги, а також виокремлено його особливості. Запропоновано авторське бачення характеристики поняття «гарантії адвокатської діяльності» як елемента правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що становить визначені або санкціоновані державою на рівні закону способи й умови провадження адвокатської діяльності, що забезпечують повноцінну реалізацію професійних і соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Визначено предмет правових гарантій адвокатської діяльності, який становлять процесуальні права й обов'язки адвоката, яким кореспондується обов'язок держави забезпечити належні умови діяльності

адвоката, а також виокремлено елементи механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності.

Удосконалено зміст наукового розуміння публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури, що є об'єктом адміністративно-правового регулювання, та, з огляду на роль суб'єктів публічної влади у створенні цих умов, запропоновано авторське бачення диференціації досліджуваних правовідносин; сутнісно-змістове розуміння місця адвокатури в системі органів публічної влади, яке полягає в тому, що адвокатура посідає чільне місце серед суб'єктів державної влади, уповноважених виконувати функцію із захисту прав і свобод людини та громадянина, оскільки, слугуючи елементом приватноправових відносин, адвокатура має публічно-правову складову, яка наближає її до органів державної влади в питанні досягнення публічного інтересу й захисту інтересів суспільства. Положення щодо визначення кола суб'єктів забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури як законодавчо визначених державних органів та інших владних організацій, що в межах власних компетенцій забезпечують створення відповідних умов. Наукове розуміння адміністративних процедур щодо створення належних умов діяльності адвокатури на основі системного аналізу законодавства, ідентифікації можливих складнощів у виконанні адвокатських обов'язків, з визначенням пропозицій щодо оптимізації адміністративних процесів в аспекті юридичної практики.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме проектами нормативно-правових актів; статистичними даними, аналітичними довідками і звітами тощо.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертація І.В. Босої «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні» виконана на високому науково-методичному рівні.

Таким чином дисертаційна робота Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні» є самостійною, завершеною науковою працею, яку виконано за актуальною та практично значущою темою. Робота містить науково обґрунтовані результати, які в комплексі вирішують наукове завдання із дослідження адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури. Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами і доповненнями), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44) та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

доктор юридичних наук, професор Пастух І.Д.; доктор юридичних наук, професор Доценко О.С.; кандидат юридичних наук, доцент Мартиненко Д.Б.; кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А.А.; кандидат юридичних наук Висотенко Ю.В.; доктор юридичних наук, професор Стрельченко О.Г.; кандидат юридичних наук, доцент Лупало О.А.; кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г.; кандидат юридичних наук Бондар С.В.

Боса І.В. висловила виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку її дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприятимуть вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції її подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації щодо дисертації Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні»

Дисертація Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. В умовах реформаційного сьогодення, триваючих євроінтеграційних процесів усіх без винятку інституцій в Україні сфера надання професійної правничої допомоги також зазнала певних змін, що виявляється в перерозподілі функцій між правовими інститутами, покликаних здійснювати публічно-правову функцію із захисту конституційно гарантованих прав і свобод людини та громадянина. Одним з таких інститутів є адвокатура. Саме тому діяльність законодавця, практиків і наукової спільноти наразі спрямована на пошук нових підходів адміністративно-правового регулювання питань адвокатської діяльності, створення належних умов її здійснення з боку державних інститутів, оскільки роль адвокатури в житті правового суспільства залишається надзвичайно важливою.

Світова спільнота визнає інститут адвокатури професійним об'єднанням незалежних самозайнятих правників, що забезпечують провадження важливого завдання – реалізацію права на захист свобод та інтересів людини й громадянина шляхом надання правової допомоги. Варто зазначити, що для належної реалізації такого завдання необхідна наявність ініціативи й ефективних кроків з боку держави щодо формування належних умов функціонування інституту адвокатури, що своєю чергою підкреслює особливий статус адвоката як особи, яка забезпечує надання професійної правової допомоги.

Адвокатура, слугуючи одним з елементів системи правосуддя, потребує нагального застосування реформаційних заходів, покликаних забезпечити дотримання гарантій адвокатської діяльності з боку державних інститутів. Проте в сучасних умовах, ураховуючи запроваджений на території України воєнний стан, питання щодо створення належних умов і дотримання гарантій функціонування адвокатури лише дискутуються, що засвідчує актуальність теми дослідження.

Отже, необхідність удосконалення теоретичних і практичних напрямів розвитку вказаної проблематики підтверджує актуальність дослідження адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Науково-теоретичним підґрунтям роботи слугували наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних учених, як В. Андрусів, М. Антонович, Н. Бакаянова, М. Баршевський, А. Бірюкова, Т. Варфоломеева, Є. Васьковський, Т. Вільчик, О. Воронова, С. Гончаренко, О. Гуртовий, О. Деханова, М. Єфіменко, Я. Зейкан, С. Іваницький, В. Заборовський, А. Козьмініх, Г. Лазько, С. Логінова, Л. Мелех, М. Михеєнко, Т. Омельченко, О. Панчук, С. Прилуцький, М. Погорецький, Н. Сакара, Г. Світлична, Л. Тацій, Д. Фіолевський, С. Фурса, П. Хотенець, В. Ямковий, О. Яновська та ін. Аналізу теоретичних питань організації та практичної значущості функціонування адвокатури України свої роботи присвятили низка науковців, серед яких можна виокремити праці Н. Аніщук, А. Гаврилова, І. Гловацького, М. Завального, Ю. Загуменної, О. Коваль, Е. Наджафлі, В. Нікітенко, О. Петришина, Д. Сакун, В. Святоцької, О. Святоцького, І. Семенюка, Л. Ткачука, Є. Шкрєбця та ін.

Однак ураховуючи те, що реформування інституту адвокатури України наразі триває, законодавча база динамічно оновлюється, стан адміністративно-правового регулювання функціонування адвокатури й питання створення належних умов її діяльності потребує постійного дослідження та аналізу з метою окреслення шляхів його вдосконалення та оптимізації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертація спрямована на реалізацію положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021; Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021; Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС, затвердженої Законом України від 18 березня 2004 року № 1629IV; Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, схваленого постановою Верховної Ради України від 4 червня 2015 року № 509-VIII; Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки, затвердженої рішенням Ради адвокатів України від 2 липня 2021 року № 38. Дисертацію підготовлено відповідно до тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року №

454), а також Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 25 жовтня 2022 року (протокол № 14).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є комплексне дослідження адміністративно-правових засад створення оптимальних умов функціонування інституту адвокатури в Україні, зокрема з'ясування їх юридичної природи, змістовних компонентів та механізмів втілення, а також опрацювання й обґрунтування науково-практичних пропозицій щодо модернізації відповідного законодавства на основі системного аналізу чинної нормативної бази, практичного досвіду її реалізації та критичного осмислення наукових концепцій, розроблених вітчизняними та іноземними правознавцями.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі основні завдання:

- визначити поняття та особливості публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури як об'єкт адміністративно-правового регулювання, здійснивши їх класифікацію;
- з'ясувати місце адвокатури в системі суб'єктів публічної влади та її правовий статус;
- розкрити правові засади організації здійснення адвокатської діяльності й місце серед них адміністративного законодавства;
- схарактеризувати поняття та сутність адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури;
- визначити суб'єктний склад забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури;
- проаналізувати адміністративні процедури створення належних умов діяльності адвокатури;
- обґрунтувати умови забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності, виокремивши відповідні ознаки;
- висвітлити зарубіжний досвід організації та функціонування органів адвокатури й аргументувати можливості його використання в Україні;
- виокремити напрями адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвоката з боку державних інституцій.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час створення належних умов адміністративної діяльності адвокатури в Україні.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить взаємодоповнювана сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, використання яких сприяло вирішенню сформульованих задач і досягненню мети дослідження.

Діалектичний метод дав змогу сформулювати адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури, встановити сутність публічних правовідносин у досліджуваній сфері (підрозділ 1.1), місце адвокатури в системі публічної влади (підрозділ 1.2), а також здійснити

комплексний аналіз і з'ясувати сутність механізму створення належних умов діяльності адвокатури (розділ 2). Метод *семантичного аналізу* уможливив визначення сутності дефініцій «належні умови діяльності адвокатури», «механізм створення належних умов діяльності адвокатури», «гарантії адвокатської діяльності», «процедури створення належних умов діяльності адвокатури», «суб'єкти забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури» тощо (підрозділи 1.1, 2.1–2.3, 3.1). *Порівняльно-правовий метод* слугував вихідним пунктом для виокремлення позитивного зарубіжного досвіду стосовно організації та функціонування органів адвокатури (підрозділ 3.2), що дало змогу за допомогою *логіко-юридичного методу* сформулювати шляхи вдосконалення створення належних умов діяльності адвокатури в адміністративно-правовій площині (розділ 3) з визначенням конкретних напрямів такого вдосконалення з боку державних інституцій (підрозділ 3.3). Метод *групування* з використанням *системно-структурного підходу* надав можливість класифікувати джерела правового регулювання діяльності адвокатури (підрозділ 1.3). Застосування методів *аналізу* та *синтезу* сприяло виявленню основних проблем, які притаманні досліджуваній сфері, а також розробленню комплексу пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства (підрозділи 3.2, 3.3).

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнена судова практика Верховного Суду України й дані з Єдиного державного реєстру судових рішень, звіти діяльності Комітету захисту прав адвокатів НААУ та Національної асоціації адвокатів України, офіційні інтегровані звіти міжнародних організацій у сфері адвокатури, інтернет-представництва суб'єктів публічної влади, урядового порталу та інших суб'єктів, що залучені до процесу створення належних умов діяльності адвокатури.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертація є однією з перших у вітчизняній науці працею, у якій комплексно розкрито питання адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні. У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

у перше:

– обґрунтовано наповнення створення належних умов діяльності адвокатури як сукупність правових та організаційних заходів із формування та організації діяльності адвокатури як інституту професійного захисту й представництва фізичних та юридичних осіб;

– обґрунтовано наукове трактування адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури як одного з дієвих чинників впливу на ефективність адвокатської системи у сфері надання правової допомоги, а також виокремлено його особливості;

– запропоновано авторське бачення характеристики поняття «гарантії адвокатської діяльності» як елемента правового статусу, яким наділений адвокат як учасник системи органів відправлення правосуддя, що становить визначені або санкціоновані державою на рівні закону способи й умови провадження адвокатської діяльності, що забезпечують повноцінну реалізацію

професійних і соціальних завдань інституту адвокатури, гарантують її автономію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;

– визначено предмет правових гарантій адвокатської діяльності, який становлять процесуальні права й обов'язки адвоката, яким кореспондується обов'язок держави забезпечити належні умови діяльності адвоката, а також виокремлено елементи механізму реалізації гарантій адвокатської діяльності;

удосконалено:

– зміст наукового розуміння публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури, що є об'єктом адміністративно-правового регулювання, та з огляду на роль суб'єктів публічної влади у створенні цих умов, запропоновано авторське бачення диференціації досліджуваних правовідносин;

– сутнісно-змістове розуміння місця адвокатури в системі органів публічної влади, яке полягає в тому, що адвокатура посідає чільне місце серед суб'єктів державної влади, уповноважених виконувати функцію із захисту прав і свобод людини та громадянина, оскільки, слугуючи елементом приватноправових відносин, адвокатура має публічно-правову складову, яка наближає її до органів державної влади в питанні досягнення публічного інтересу й захисту інтересів суспільства;

– положення щодо визначення кола суб'єктів забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури як законодавчо визначених державних органів та інших владних організацій, що в межах власних компетенцій забезпечують створення відповідних умов;

– наукове розуміння адміністративних процедур щодо створення належних умов діяльності адвокатури на основі системного аналізу законодавства, ідентифікації можливих складнощів у виконанні адвокатських обов'язків, з визначенням пропозицій щодо оптимізації адміністративних процесів в аспекті юридичної практики;

набули подальшого розвитку:

– результати аналізу правових засад організації здійснення адвокатської діяльності з обґрунтуванням їх місця в адміністративному праві, що відіграє важливу роль у регулюванні діяльності адвокатури та представлене різнорівневими нормативно-правовими актами, ключове місце з-поміж яких посідають спеціалізовані закони й кодифіковані акти;

– визначено напрями адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвоката з боку державних інституцій, які мають реалізовувати ефективні механізми захисту й реалізації прав і гарантій адвокатської діяльності, удосконалити процедури вирішення питання щодо дисциплінарної відповідальності адвоката, імплементувати міжнародні норми й стандарти адвокатської діяльності до національної правової системи;

– наукові положення щодо шляхів удосконалення адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвокатури, зокрема шляхом внесення низки змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI, спрямованих на

зростання рівня довіри до інституту адвокатури та вдосконалення процедури функціонування адвокатури в Україні з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній роботі* – у подальших розробках, пов'язаних із формуванням теоретичних аспектів створення належних умов діяльності адвокатури в Україні (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 липня 2025 р. № 130-нд);

– *правотворчій сфері* – висновки, пропозиції та рекомендації, що викладені в дисертації, можуть бути використані під час розробки змін і доповнень до національного законодавства, спрямованих на вдосконалення адміністративно-правового регулювання створення належних умов діяльності адвокатури;

– *правозастосовній сфері* – для підвищення ефективності діяльності суб'єктів забезпечення створення належних умов діяльності адвокатури;

– *освітньому процесі* – положення та висновки дисертації використовуються під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адвокатура і нотаріат», «Актуальні проблеми адміністративного права та адміністративна реформа в Україні», а також можуть бути використані під час розроблення навчальних посібників, підручників та їх розділів, лекцій і методичних рекомендацій для студентів закладів вищої освіти (акт Національної академії внутрішніх справ від 10 липня 2025 р. № 129-оп).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження, їх практичне застосування оприлюднено й обговорено на п'яти науково-практичних конференціях, зокрема: «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення» (м. Київ, 13–14 берез. 2023 р.), «Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики» (м. Кропивницький, 6 жовт. 2023 р.), «Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності» (м. Кропивницький, 12 жовт. 2023 р.), «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 16 листоп. 2023 р.), «Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 7–8 лют. 2024 р.).

Публікації. Одержані результати дисертаційної роботи авторкою опубліковано в 10 наукових працях, а саме: 5 статей опубліковано у наукових періодичних фахових виданнях України, 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях з правознавства, зокрема:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Боса І. В. Гарантії адвокатської діяльності: ознаки та механізм реалізації. *Наукові записки*. Серія : Право. 2023. Вип. 14. С. 210–215. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/286>.

2. Боса І. В. Особливості публічних правовідносин зі створення належних умов діяльності адвокатури. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 2. С. 41–46. URL: <http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/2-2023.pdf>.

3. Боса І. В. Організація та функціонування інституту адвокатури України у контексті реформаційних процесів з урахуванням зарубіжного досвіду. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 4. С. 234–239. URL: <http://nvpppp.in.ua/vip/2023/4/41.pdf>.

4. Боса І. В. Поняття та сутність адміністративно-правового механізму створення належних умов діяльності адвокатури. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 5. С. 87–90. URL: <http://nvpppp.in.ua/vip/2023/5/16.pdf>.

5. Боса І. В. Правовий статус адвокатури: особливості юридичної природи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 80–82. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2024/16.pdf.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Боса І. В. Дуалізм правової природи адвокатури. *Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 13–14 берез. 2023 р.). Київ: Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2023. С. 31–33.

7. Боса І. В. Характеризуючі ознаки гарантій адвокатської діяльності та механізм їх реалізації в умовах євроінтеграції. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Кропивницький, 6 жовт. 2023 р.). Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 193–196.

8. Боса І. В. Акти, що регулюють діяльність адвокатури: міжнародно-правовий рівень. *Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Кропивницький, 12 жовт. 2023 р.). Кропивницький: Центральноукраїнське вид-во, 2023. С. 26–29.

9. Боса І. В. Зарубіжний досвід функціонування адвокатури: перспективи запровадження в Україні. *Актуальні проблеми національного законодавства*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Кропивницький, 16 листоп. 2023 р.). Кропивницький, 2023. С. 62–66.

10. Боса І. В. Сутність незалежної адвокатури як недержавного самоврядного інституту. *Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7–8 лют. 2024 р.). Київ: Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2024. С. 74–76.

Характеристика особистості здобувача. Боса Ірина Вадимівна 1999 року народження, освіта вища – юридична, у 2022 році закінчила Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю "Право" (диплом магістра). З вересня 2022 року по сьогоднішній день аспірант заочної форми навчання Національної академії внутрішніх справ. На сьогодні адвокат.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації

викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Дослідження адміністративно-правових засад створення належних умов діяльності адвокатури в Україні є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 - Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Босої Ірини Вадимівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Босої Ірини Вадимівни на тему «Адміністративно-правові засади створення належних умов діяльності адвокатури в Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 16, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий –
завідувач кафедри адміністративного
права та процесу
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Ігор ПАСТУХ